

Liikunnasta elinvoimaa ja elämyksiä

Liikkumisohjelma 2026–2031

Hyvinkää – Elinvoimainen elämyskaupunki

TAMPERE 120

HANKO 140

HELSINKI 50

Hyvä, parempi,
Hyvin kaupunki.

SISÄLLYS

Lähtökohtia

Ohjelman tarkoitus ja laatimistapa.....	
Riittämättömän liikunta-aktiivisuuden yhteiskunnallinen haaste	
Yhteiskunnan ja liikuntakulttuurin muutosvirtoja	
Ohjelmassa käytetty tarkastelukehikko.....	

Nykytilanteen tarkastelua

Nykytilanne lukujen valossa	
Edellisten ohjelmien tarkastelua	
Nostoja osallistamiskyselyistä / Positiivisia viestejä.....	
Nostoja osallistamiskyselyistä / Pohdinnan paikkoja.....	
Kokonaisanalyysi nykytilanteesta	

Ohjelman päätoimenpiteet

Liikkumisohjelma osana kaupunkistrategian edistämistä	
Liikuntaolosuhteiden ja -palveluiden kehittäminen	
Tukitoimintojen kehittäminen	
Ohjelman toimeenpano ja seuranta	

Liitteet

Liikuntapalveluiden lainsäädännöllinen kehikko	
Liikunnan edistämistyön organisointi Hyvinkäällä	
Liikuntapaikkainvestoinnit 2019–2025	
Ohjelmatyöhön osallistuneet henkilöt	

Liikunnasta elinvoimaa ja elämyksiä 2026–2031

Tekijät: Ohjelmantöön ohjausryhmä ja asiantuntijaryhmä sekä
North Sport Consulting Oy:n vastuukonsultit Jan Norra ja Ari Karimäki

Taitto: [Pirjo Uusitalo-Aura](#) // [North Sport Consulting Oy 2026](#)

Valokuvat: Hyvinkään kaupunki

Ohjelman tarkoitus ja laatimistapa

Hyvinkään kaupungin toimintaa ohjaavassa pelikirjassa liikkuminen, liikunta ja urheilu ovat keskeisessä asemassa. Pelikirjan mukaisesti Hyvinkään tavoitteena on olla ”Liikuttava hyvinvointikaupunki”, jossa asukkaille ja matkailijoille on tarjolla ainutlaatuisia liikunta- ja luontoelämyksiä, jotka rikastuttavat arkea sekä liikuttavat kehoa ja mieltä. Tässä asiakirjassa esitellään kaupungin liikkumisohjelman tarkoituksena on luoda suuntaviivoja sille kuinka pelikirjan edellä kuvattuja tavoitteita edistetään kaupungin eri palvelualueiden toimenpitein.

Ohjelman laatimistyö toteutettiin kevään 2026 aikana ohessa kuvatuin askelmerkein. Ohjelman valmistelussa on kuultu laajasti kaupunkilaisia ja myös paikallisia liikunta- ja urheiluseuratoimijoita. Ohjelmatyön koululais- sekä asukaskyselyhin vastasi yhteensä lähes 2000 eri-ikäistä kaupunkilaista. Ohjelman sisältötyöstä on vastannut kaupungin eri palvelualueita edustava asiantuntijaryhmä. Ryhmän kokoonpano on esitelty asiakirjan liiteosiossa. Työssä asiantuntijatukena on toiminut North Sport Consulting asiantuntijayritys.

Liikuntaohjelma on asemoitu vuosille 2026–2031, mutta joiltain osin ohjelman tarkasteluiden ja toimenpiteiden aikajänne kantaa pidemmällekin. Ohjelma-asiakirja onkin syytä nähdä ajan ja tilanteen muutosten myötä päivittyvänä strategisena työkaluna, ei staattisena ja muuttumattomana dokumenttina.

OHJELMA-ASIAKIRJAN TYÖSTÄMINEN

Touko-kesäkuu 2026

- Ohjelma-asiakirjan kokoaminen ja viimeistely yhdessä asiantuntijaryhmän kanssa

TULEVAISUUSKUVAN RAKENTAMINEN

Huhtikuu 2026

- Työpaja II / Toimenpideideoiden työstämistä
- Ohjelma-asiakirjan sisällön suunnittelu

TILANNEKUVAN TYÖSTÄMINEN

Helmi-huhtikuu 2026

- Osallistamiskyselyt koululaisille, aikuisväestölle ja seuroille
- Edellisten ohjelmien arviointi
- Työpaja I / Nykytilanne tarkastelu

Riittämättömän liikunta-aktiivisuuden yhteiskunnallinen haaste

Kuntien lakisääteisenä tehtävänä on luoda ja ylläpitää kuntalaisten hyvinvointia edistävän liikunnan edellytyksiä ja olosuhteita. Kyseiselle ydintehtävälle on tänä päivänä entistä suurempi yhteiskunnallinen tarve, kuten ohessa oleva kuva osoittaa. Kuvassa on pelkistään esitetty nykyinen ”liikkumattomuuden haaste” valtakunnallisella tasolla tarkasteltuna. Pääosa väestöstä liikkuu vähemmän kuin nykyiset eri-ikäisille suunnatut liikuntasuositukset suosittavat!

Hyvinkään liikuntaohjelman tarkoituksena on kuvata niitä keskeisiä keinoja, joilla kaupunkiorganisaation eri toimijat tarttuvat kuvattuun yhteiskunnallisen haasteeseen. Huomionarvoista on myös se, että kyse ei ole ainoastaan väestön hyvinvoinnista vaan merkittävässä määrin myös julkisen talouden kestävyydestä ja siten myös kaikkien kuntien elinvoimasta. UKK -instituutin arvioiden perusteella liian vähäisen liikkumisen kustannukset ovat vuosittain valtakunnallisesti n. 1.4 miljardia euroa. Hyvinkään osalta liikkumattomuuden kustannukset ovat UKK -instituutin laskurin mukaan n. 7,1 miljoonaan euroa vuodessa.

	LIKKUMISEN SUOSITUKSET *	LIIAN VÄHÄN LIKKUVIEN MÄÄRÄ *
< 7 v. 	Vähintään 3 t liikkumista joka päivä, josta 1 t vauhdikasta fyysistä aktiivisuutta ja 2 t reipasta ulkoilua ja kevyttä liikuntaa	n. 25% (valtakunnallisesti)
7–17 v. 	Reipasta ja rasittavaa liikuntaa vähintään 1 tunti joka päivä	yli 65% (valtakunnallisesti)
18+ v. 	Reipasta liikkumista terveydeksi ainakin 2 t 30 min viikossa TAI Rasittavaa liikkumista kunnon vuoksi ainakin 1 t 15 min viikossa SEKÄ Työikäisille lihaskuntoa ja liikehallintaa sekä ikääntyneille tasapainoa ja notkeutta kehittävää aktiivisuutta ainakin 2 kertaa viikossa.	yli 50% (valtakunnallisesti)

* Karkeistukset tuoreimmista valtakunnallisista suosituksista ja tutkimuksista (mm. Liikuntaraportti: Suomalaisten mitattu liikkuminen, paikallaanolo ja fyysinen kunto 2018–2022) sekä Piilo-tutkimus 2023.

Yhteiskunnan ja liikuntakulttuurin muutosvirtoja

Liikkumishjelman tarkoituksena on tuottaa näkemystä ja konkreettisia tulevaisuuden suuntaviivoja Hyvinkään kaupungin liikuntapalveluille ja kaupungin muulle liikkumisen edistämistyölle. Osana ohjelmatyötä on siten pyritty tunnistamaan myös keskeisiä yleisiä yhteiskunnallisia ja liikuntakulttuurin muutosvirtoja, jotka tuovat sekä

tulevaisuuden haasteita että mahdollisuuksia paikallistason kehittämistyölle.

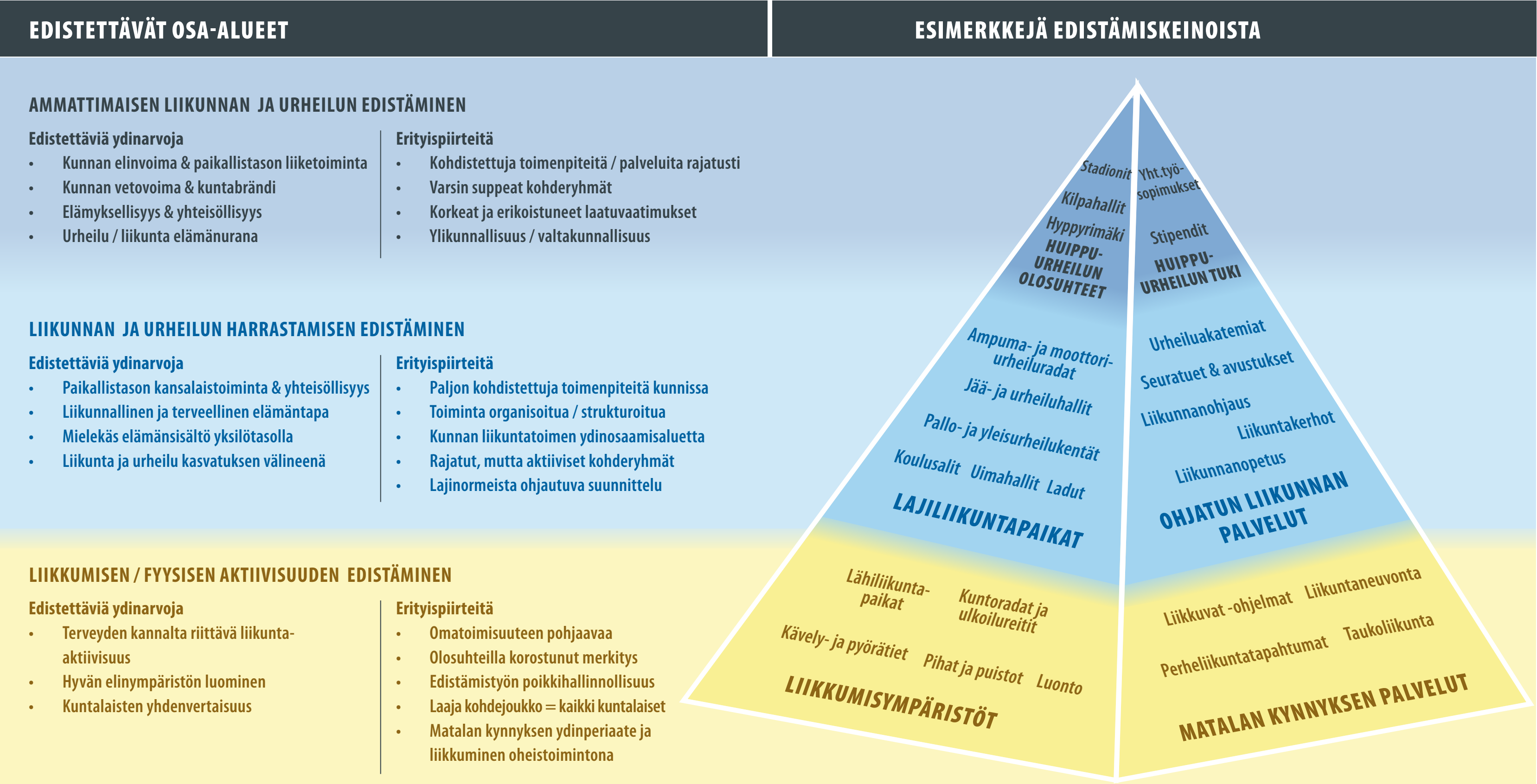
Alla olevaan kuvaan on koottu North Sport Consulting Oy:n toimesta tällaisia tekijöitä. Kyseistä kuvaa on hyödynnetty ohjelman laatimisprosessissa keskustelun herättäjänä ja yleisenä tausta-aineistona

Ohjelmatyössä käytetty tarkastelukehikko

Kuntien liikuntapalveluiden laaja-alaista kokonaisuutta on tarkasteltu ohjelmatyössä alla olevan North Sport Consulting oy:n tuottamaa jäsentelyä hyödyntäen. Ohjelmatyössä on fokus ollut ”Liikkumisen ja fyysisen aktiivisuuden edistämisen” sekä ”Liikunnan ja urheilun harrastamisen edistämisen” osa-alueissa.

Alla olevassa kuviossa näkyvien ”olosuhteiden” (pyramidin vasen kylki) sekä ”palveluiden” (pyramidin oikea kylki) lisäksi ohjelmatyössä on kunnan liikkumisen ja liikunnan edistämiskeinoina tunnistettu ohjelmassa erityyppiset kunnan ”tukitoiminnot”, kuten poikkihallinnollinen ja sidosryhmäyhteistyö, viestintä, kuntalaisosallistaminen yms.

Nykytilanteen tarkastelua

Nykytilanne lukujen valossa

KESKEISIMMÄT LIIKUNTAPAIKKAINVESTOINNIT v. 2019–2025*	Kustannukset €
Sisäliikuntatilojen kehittäminen; mm. Sveitsin uimalan laajennus, Hyvinkää Areena, Paavolan, Metsäkaltevan ja Vilinän liikuntasalit	n. 38 M€
Pallo- ja urheilukenttien kehittäminen; mm. Pihkalan kentän katsomo, Metsäkaltevan uusi tekonurmikenttä sekä tekonurmien uusimiset (3 kpl)	n. 5.2 M€
Lähiliikuntaolosuhteiden kehittäminen; mm. ulkokuntosalien rakentaminen, kyläkenttähankkeet ja lähiliikuntareittien kehittäminen	n. 0.3 M€
Ulkoilu- ja luontoliikuntaolosuhteiden kehittäminen; mm. Sveitsin laskettelukeskuksen ja Usmin uimarannan kehittäminen	n. 1.5 M€
Kävely- ja pyöräteiden kehittäminen	n. 1.9M€
Liikuntapaikkarakentamisen valtionavustuksia saatu v. 2019–2025	n. 1.1 M€

KAUPUNGIN LIIKUNTAPALVELUIDEN TUNNUSLUKUJA v. 2024	Määrä
Kaupungin liikuntaryhmien osallistujakertoja	n. 41 000 krt
Liikuntaneuvonnan asiakaskohtaamisia	85 krt
Seniorikorttien käyttökerrat	n. 82 500 krt
Eriyisliikuntakorttien käyttökerrat	n. 20 000 krt
Sisäliikuntapaikkojen tuntivarouksia	n. 40 000 h
Ulkoliikuntapaikkojen tuntivarouksia	n. 12 000 h
Uimahallin käyntikertoja	n. 270 000 kertaa
Jäähallin tuntivarouksia	n. 6 500 h
Sveitsin uimalan allasvarauksia	n. 17 000 h

* Hankelistaus liiteosiossa

KAUPUNGIN YLLÄPITÄMÄT SISÄLIIKUNTAOLOSUHTEET	Määrä
Pienet liikuntasalit koulujen yhteydessä	13 kpl
Uimahalli / ulkouimalat jäähalli	1 kpl / 1 kpl /
Liikuntahallit / jäähallit	1 kpl / 2 kpl
Kuntosalit	2 kpl

KAUPUNGIN YLLÄPITÄMÄT ULKOLIIKUNTAOLOSUHTEET	Määrä
Kävely- ja pyörätiet (jalankulku ja pyörätiet)	230 km
Valaistut kuntosadat / Ladut / valaistut ladut	25 km/80 km/25 km
Retkeilyreitit / taukopaikat (laavut, nuotiopaikat)	90 km / 8 kpl
Isot pallokentät: hiekka / tekonurmi / nurmi	3kpl / 5 kpl / 3 kpl
Yleisurheilukentät	1 kpl
Luistelualueet / kaukalot	14 kpl / 5 kpl
Lähiliikuntapaikat (koulupihakohteet & monitoimiareenat)	5 kpl
Ulkotenniskentät / padelkentät	8 kpl / 1 kpl
Ulkolentopallo- ja beachkentät / ulkokoripallokentät	10 kpl / 3 kpl
Ulkokuntoilupaidat tai alueet / Kuntoportaatt	13 kpl
Uimarannat / maauimalat (Kaupunkisillan maauimala)	2 kpl / 1 kpl
Frisbeegolfraidat	3 kpl
Leikkipuistot	50 kpl

Edellisten ohjelmien tarkastelua

Hyvin edenneitä asioita:

- Isot liikuntapaikkahankkeet - sisäliikuntatilojen kehittäminen (Paavolatalon ja Vilinän uudet liikuntasalit ja Hyvinkää Areenan suunnitteluvaihe) sekä pallokenttäverkoston uudistaminen (mm. Metsäkaltevan tekonurmi ja huoltorakennus, Pihkalan katsomon kattaminen)
- Liikuntareittien ja ulkoilualueiden kehittäminen – mm. tykkilumiladun ja puistoluistelu-reitin luominen, opasteiden ja nuotiopaikkojen lisääminen ulkoilualueilla, luontoreittipohjien kunnostamiset, talvipyöräilyn olosuhteiden kehittäminen yms.
- Ulkokuntoilupaidojen ja frisbeegolfratojen lisääminen – mm. 5 uutta ulkokuntoilupistettä ja Perttulan frisbeegolfradan rakentaminen.
- Liikuntaneuvonnan toimintamallin kehittäminen ja palvelun volyymin lisääminen
- Seurakentän osallistamisen ja kohtaamisten lisääminen sekä niiden toimintamallien kehittäminen

Edelleen työn alla olevia:

- Jalkapallohallihankkeen sekä tekojäähankkeen edistäminen
- Maahanmuuttajien huomioiminen liikuntapalveluiden käyttäjäryhmänä
- Laadun arvioinnin -toimintamallin kehittäminen kaupungin liikuntapalveluihin liittyen
- Ylikunnallisen yhteistyön lisääminen ja kehittäminen liikuntapalveluihin liittyen naapurikuntien kesken

Nostoja osallistamiskyselyistä* / Positiivisia viestejä

Kaupungin **kävely- ja pyöräteihin** aikuisvastaajista yli **90%** melko tai erittäin tyytyväisiä.

Liikuntaneuvontapalveluita käyttäneistä aikuisvastaajista yli **90%** melko tai erittäin tyytyväisiä palveluun.

Kaupungin **luontoliikunnan mahdollisuuksiin** aikuisvastaajista yli **90%** melko tai erittäin tyytyväisiä.

Käyttämiensä **liikuntapaikkojen saavutettavuuteen** vastanneista seuroista kaikki (**100%**) melko tai erittäin tyytyväisiä.

Sveitsin **uimahalliin** aikuisvastaajista n. **90%** melko tai erittäin tyytyväisiä.

Kaupungin toteuttamiin **liikuntaseurojen kohtaamisen ja osallistamisen toimintamalleihin** vastanneista seuroista n. **85%** melko tai erittäin tyytyväisiä.

Kaupungin **lähiliikuntapaikkoihin** aikuisvastaajista yli **80%** melko tai erittäin tyytyväisiä.

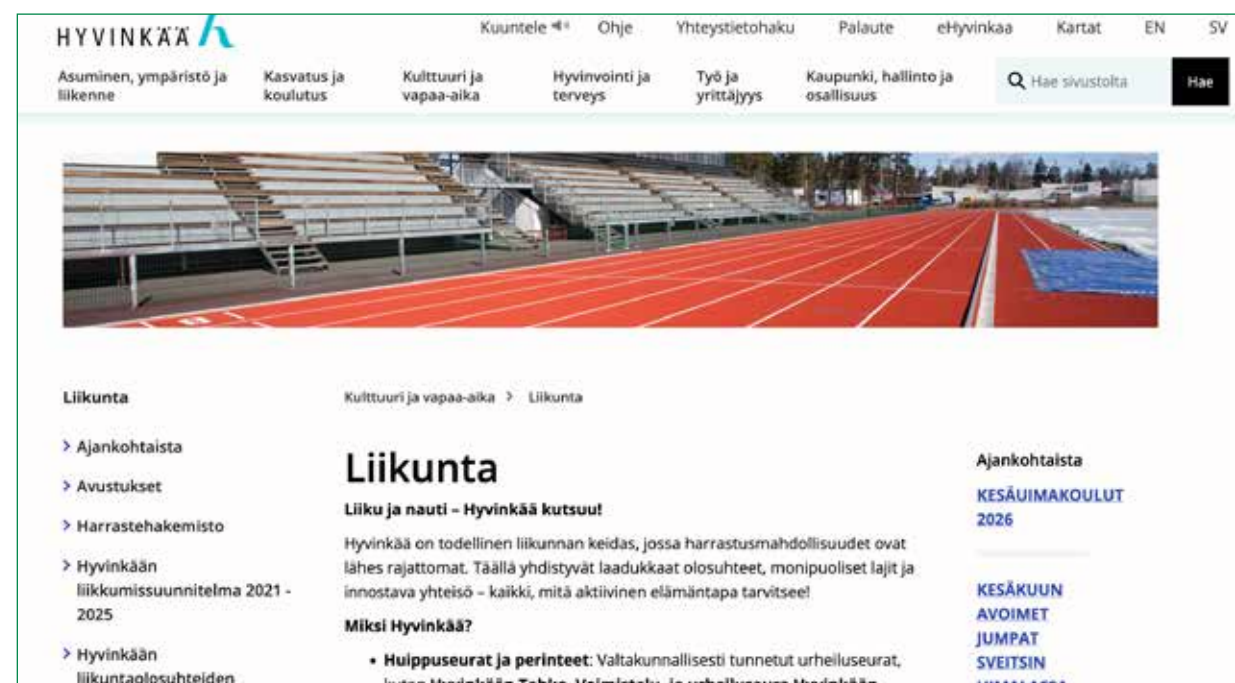
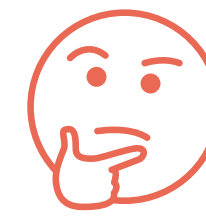
Alakouluikäisistä yli **95% liikkuu välituntisin** vähintäänkin joskus, yli 2/3 jokaisella välitunnilla.

* Kyselyt toteutettu helmi-maaliskuussa 2026. Kyselyosiot ja vastaajamäärät: Aikuisväestön kysely n= 301 ,

Lasten ja nuorten liikuntakysely n= 1642 ja Liikuntaseurakysely n= 32

** Osuudet laskettu niistä vastaajista, jotka ovat arvioineet kyseistä asiaa

Nostoja osallistamiskyselyistä* / Pohdinnan paikkoja

Kaupungin liikuntapalveluista **viestintään ja tiedottamiseen** oli aikuisvastaajista **50%** melko tai erittäin tyytymättömiä.

Aikuisvastaajista yli **50%** arvioi, että hänellä **liikuntasuositukset eivät täyty**. Yleisintä liian vähäiseksi arvioitu liikunta-aktiivisuus oli naisilla sekä 35-65 -vuotiailla.

Yläkouluikäisistä **50%** antoi **omalle koulupihalle heikon kouluarvosanan** (4-6) välitunti-liikkumisen näkökulmasta.

Kaupungin seuroille **antamaan taloudellisen tuen määrään** oli vastanneista seuroista yli lähes **50%** melko tai erittäin tyytymättömiä.

Kaupungin **kuntosaleihin** aikuisvastaajista yli **30%** melko tai erittäin tyytymättömiä.

Vastanneista liikuntaseuroista yli **90%** piti erittäin merkittävänä tulevaisuushaasteena **toiminnan toteuttamiseen liittyvien kustannusten kasvua** sekä myös **vapaaehtoistojen määrän vähenemistä seuratoiminnassa**.

* Kysely toteutettu helmi-maaliskuussa 2026. Kyselyosiot ja vastaajamäärät: Aikuisväestön kysely $n=301$, Lasten ja nuorten liikuntakysely $n=1642$ ja Liikuntaseurakysely $n=32$

** Osuudet laskettu niistä vastaajista, jotka ovat arvioineet kyseistä asiaa

Kokonaisanalyysi nykytilanteesta

Liikuntaolosuhteet

YLLÄPIDETTÄVÄT VAHVUUDET

- Kaupungissa kokonaisuudessaan erittäin monipuolinen ja hyvin saavutettavissa oleva liikuntapaikkaverkosto - lähes kaikille lajeille löytyy harjoitusolosuhteita sekä vuoroja seuratoiminnan tarpeisiin.
- Kaupungissa erinomaiset urheilu- ja liikuntatapahtumien toteuttamismahdollisuudet, mitkä entisestään paranevat uuden monitoimiareenan myötä.
- Luontoon liittyvät liikunta- ja ulkoilumahdollisuudet erittäin hyvät (mm. Kytäjä-USmin sekä Sveitsin alueet).
- Kaupungissa laadukas ja kattava kävely- ja pyöräteiden reitistö.
- Erityispiirteinä mm. perinteikäs Sveitsin ulkouimala ja Suomen parhaimpiin kuuluva Curlinghalli.

RATKAISTAVAT HAASTEET

- Sveitsin uimala edellyttää sisä- ja ulkotilojen osalta kattavaa peruskorjausta.
- Lähiliikuntapaikkaverkostossa edelleen kehittämistarpeita - esim. koulupihojen liikuntamahdollisuuksien osalta sekä verkoston monipuolisuuden näkökulmasta.
- Luontoliikuntamahdollisuuksien osalta kehittämistarpeita mm. reitistöjen opasteiden parantamisessa.
- Nuorisopalveluiden toimintaolosuhteissa liikuntamahdollisuudet vielä heikosti huomioitu – kysyntää olisi nuorille soveltuville matalankynnyksen tiloille ja vuoroille.
- Liikuntapaikkojen kaupunkitasoinen ”käyttäjärjestelmä” kaipaa hiomista (tilojen varaus- ja lukitusjärjestelmät, vuorokäytännöt sekä varattavien tilojen profiloinnit eri lajeille yms.).
- Kaupungista puuttuu laadukkaan talviharjoittelun mahdollistava jalkapallon ja pesäpallon sekä yleisurheilun iso sisähalli.

Liikuntapalvelut

- Lasten ja nuorten liikkumisen edistämistyössä tehty onnistuneita kehittämispanostuksia koulupäivään liittyvässä liikunnan harrastamisessa (mm. Harrastamisen Suomen malli seurayhteistyö ja PT-toiminta kouluissa) sekä kesälomien aikaisessa leiritoiminnassa.
- Nuorille tarjolla hyvin maksuttomia lajikokeiluja.
- Liikunnan asemaa varhaiskasvatuksessa saatu vahvistetuksi.

- Kaupungin tuottamiin liikuntapalveluihin liittyy useita periaatteellisia ja käytännöllisiä ydinhaasteita, erityisesti aikuisväestön palveluiden osalta - mitkä palvelut jätetään yksityisille toimijoiden vastuulle, kuinka hankkeilla toteutettuja palveluita viedään pysyväksi toiminnaksi sekä palvelutarjonta osin sirpaloitunutta ja selkeät priorisoinnit puuttuvat yms.
- Palvelutoiminnassa selkeitä resurssihaasteita palveluodotuksiin nähden esim. liikuntaneuvonnassa ja ikääntyneiden palveluissa (mm. ”etsivä vanhustyö”).

Toimintatavat ja tukitoiminnot

- Kaupungin eri palvelualueiden välinen yhteistyö toimii hyvin liikunta-asioissa – mm. tapahtumien tuottamiseen luoto hyvät ja sujuvat toimintamallit.
- Liikunnan ja urheilun edistämiselle kaupungissa perinteisesti vahva poliittinen tuki – asia tärkeässä roolissa myös kaupungin nykyisessä pelikirjassa.
- Kaupungissa luotu hyvät ja aktiiviset toimintatavat seurakentän sekä paikallisten liikuntamatkailun toimijoiden kohtaamiseen.
- Kaupungissa tehty tuore osallistamismalli, mikä luo hyvän pohjan kaupunkilaisten osallistamiseen.

- Liikuntapalveluihin liittyvästä viestinnästä ja tiedottamisesta puuttuu kokonaisvaltainen ote ja näkemys. Erityisesti kehittämistarpeita viestinnän ajankohtaisuuden parantamisessa sekä ikääntyvän väestön tavoittamisessa.
- Kaupungin liikuntapaikkojen ja -palveluiden tuottamis- ja hinnoittelutavoissa uudistamistarpeita huomioitaessa kuntien yleiset tulevaisuushaasteet.
- Paikallisten liikuntapalveluyrittäjien kanssa tehtävää vuoropuhelua ja yhteistyötä tulee lisätä
- Liikkumisen edistämistyöhön liittyvää yhteistyötä Hyvinvointialueen kanssa tulee tiivistää ja vahvistaa palveluiden / toimintojen keskinäistä koordinaatiota.

* Tiivistelmä prosessin I työpajassa tehdystä nykytila-analyysistä

Ohjelman päätoimenpiteet

Liikkumisohjelma osana kaupunkistrategian edistämistä

Kaupungin pelikirja

Pelikirjan tavoitteet, joita erityisesti edistetään liikkumisohjelman kautta:

1. Monipuoliset liikunnan ja ulkoilun olosuhteet edistävät asukkaiden aktiivista elämäntapaa.
2. Kävely ja pyöräily kestävän liikkumisen muotoina ovat osa arkeamme. Tavoitteenamme on asukkaiden elinikäinen liike
3. Tapahtumat tuottavat elämyksiä, edistävät hyvinvointia, luovat yhteisöllisyyttä ja lisäävät kaupungin elinvoimaa

Ohjelmakauden painopisteet

Olosuhteiden kehittäminen

- Saadaan valmiiksi liikuntapaikkojen 2020-luvun pääinvestoinnit; uuden Hyvinkää areena monitoimihallin rakentaminen sekä Sveitsin uimalan peruskorjaus.
- Edelleen vahvistetaan kaupunkilaisten omatoimisen liikkumisen olosuhteita kehittämällä lähi- ja luontoliikuntapaikkojen verkostoa
- Jatketaan kaupungin pallokenttien uudistamista ja kunnostamista

Palveluiden kehittäminen

- Viedään aktiivisesti eteenpäin lasten ja nuorten liikkumisen edistämiseen liittyviä Liikkuva varhaiskasvatus ja Liikkuva koulu – ohjelmia sekä Harrastamisen Suomen malli kerhotoimintaa.
- Edelleen kehitetään liikuntaneuvontapalveluita sekä eri-ikäisten liikkumisen edistämiseen liittyviä kampanjoita, tapahtumia ja konsepteja
- Ylläpidetään laadukasta ohjatun liikunnan tarjontaa yhdessä eri toimijoiden kanssa

Tukitoimintojen kehittäminen

- Vahvistetaan kaupungin liikkumisen edistämistyön sisäistä koordinaatiota
- Uudistetaan kaupungin liikuntatilojen käytön varausjärjestelmiä sekä tilahinnoittelun käytäntöjä
- Kehitetään kaupungin liikuntapalveluihin liittyvää viestintää ja tiedottamista
- Vahvistetaan liikuntaan liittyviä paikallista ja seudullista yhteistyötä

Liikuntaolosuhteiden ja -palveluiden kehittäminen

	OSA-ALUE	PÄÄTOIMENPITEET 2026–2031
LIIKUNTAOLOSUHTEET	Sisäliikuntatilat	- Hyvinkää-Areena monitoimihallin rakentamishankkeen loppuun vieminen ja siihen kytkeytyvän käyttöjärjestelmän kehittäminen. Hallin valmistuminen v. 2027. - Sveitsin uimalan peruskorjauksen toteuttaminen olemassa olevan hankesuunnitelman pohjalta. Toteutus v. 2026–2029. Kustannusarvio n. 25 M€ - Kehitetään kaupungin sisäliikuntatilojen käyttömahdollisuuksia kaupunkilaisten omatoimisessa harrastamisessa – erityisesti nuorten kohderyhmässä. - Jalkapallon, pesäpallon ja yleisurheilun ison sisähallin toteuttamismahdollisuuksiin liittyvän jatkoselvityksen tuottaminen. Selvityksen toteutus v. 2028–2030.
	Ulko- ja lähiliikunta-paikat	- Kaupunkitekojään toteuttamismahdollisuuden selvittäminen Polariksen puistoon. Selvityksen toteutus v. 2027–2028. - Isojen pallokenttien päällysteiden uusimiset (mm. Kankurin teknurmi v. 2028 ja Paavolan kentän teknurmi v. 2029, Puolimatkan kentän teknurmi v. 2030). - Lähiliikuntapaikkaverkoston edelleen kehittäminen (mm. päiväkot- ja koulupihojen kunnostamiset tarvepohjaisesti, ulkokuntosaliverkoston parantaminen ja lähiliikuntapaikkojen kunnossapitoluokituksen luominen v. 2027–2028). - Toteutetaan kaupungin leikkipaikkaverkoston kehittämistyötä ohjaava Leikkipaikkaohjelma. Leikkipaikat ovat tärkeitä pienten lasten liikkumisympäristöjä. Ohjelman laadinta v. 2027.
	Reitistöt ja luonto-liikunnan olosuhteet	- Tykkilumiladun rakentaminen Sveitsin / Perttulan alueella (pohjatyöt, lumetusjärjestelmä yms). Ladun valmistuminen v. 2026–2027. - Ulkoilu- ja luontoliikuntareitistöjen laadun edelleen kehittäminen (mm. reitistöjen pohjat, opasteet, levähdyspaikat / penkit reittien varrella yms) - Usmin uimarannan kehittäminen (mm. saunat, laiturit ja oheispalvelut).
LIIKUNTAPALVELUT	Lasten ja nuorten palvelut	- Jatketaan varhaiskasvatuksen kaikkien yksiköiden sitouttamista Liikkuva varhaiskasvatus -ohjelmatyöhön. Tavoitteena mahdollistaa kaikille lapsille monipuolista liikuntaa erilaisissa toimintaympäristöissä. Erityistä huomioita kiinnitetään lasten istumisen vähentämiseen varhaiskasvatuspäivän aikana lisäämällä toiminnallisia ja liikkumista tukevia menetelmiä arjessa. - Jatketaan aktiivisesti Liikkuva koulu ja koulu PT-toimintamallien kanssa. Erityistä huomioita kiinnitetään välitunti- ja koulumatkaliikkumisen aktivoimiseen, hyvien käytäntöjen jakamiseen yksiköiden välillä sekä koulujen yhteistyön lisäämisen Liikkuvat ohjelmien toteuttamisessa. - Edelleen kehitetään lasten ja nuorten liikuntaneuvontaa. Erityistä huomioita kiinnitetään palveluketjujen toimivuuden kehittämiseen; lisätään toimijoiden välistä yhteistyötä (Hyvinvointialue ja paikalliset liikuntaseurat sekä liikuntayrittäjät) sekä palveluiden oikeaan kohdistamiseen (esim. maahanmuuttajien huomiointi). - Toteutetaan lasten ja nuorten toiveiden pohjalta liikuntakerhotoimintaa osana Harrastamisen Suomen malli – toimintakonseptia - Vauhditetaan lasten, nuorten ja lapsiperheiden arkiliikkumista ja luontoliikuntaa kehittämällä asiaan liittyviä palveluita / toimintakonsepteja (esim. tapahtumat) yhdessä erilaisten asiasta kiinnostuneiden paikallistoimijoiden kanssa (seurat, yhdistykset, yritykset yms.). - Varmistetaan laadukas uimaopetus lapsille ja nuorille. Kiinnitetään erityistä huomioita uimataidon oppimisen kannalta haasteellisimpiin kohderyhmiin yhdessä uimaseurojen kanssa.
	Työikäisten ja ikääntyneiden palvelut	- Ylläpidetään laadukasta ja monipuolista ohjatun liikunnan palvelutarjontaa yhteistyössä kansalaisopiston kanssa. Erityistä huomioita kiinnitetään ohjatun toiminnan kohdistamiseen kohderyhmille, joita muut palveluntarjoajat eivät tavoita. - Edelleen kehitetään aikuisväestön liikuntaneuvontaa. Erityistä huomioita kiinnitetään palveluketjujen toimivuuteen, eri toimijoiden välisen yhteistyön vahvistamiseen (Hyvinvointialue ja paikalliset liikuntaseurat ja liikuntayrittäjät) sekä palveluiden oikeaan kohdistamiseen (esim. maahanmuuttajien huomiointi). - Vauhditetaan aikuisväestön arkiliikkumista ja luontoliikuntaa kehittämällä asiaan liittyviä viestinnällisiä ja toiminnallisia kampanjoita tai tapahtumia yhdessä erilaisten asiasta kiinnostuneiden paikallistoimijoiden kanssa (seurat, yhdistykset, yritykset yms.). - Edelleen kehitetään kaupungin henkilöstöliikunnan toimintamalleja osana henkilöstön hyvinvoinnin edistämistyötä.

Tukitoimintojen kehittäminen

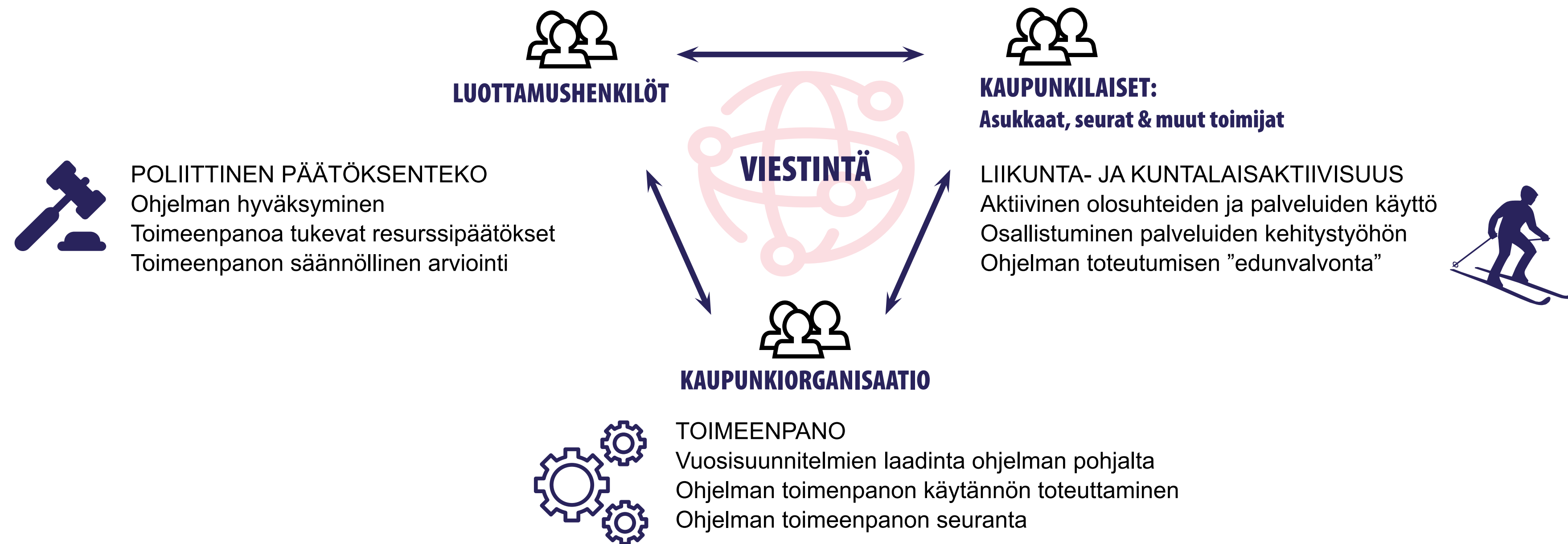
OSA-ALUE	PÄÄTOIMENPITEET 2026–2031
Liikkumisen edistämistyön koordinointi	• Luodaan Liikkumisohjelman tueksi poikkihallinnollinen ohjausryhmä, joka koordinoi ja seuraa ohjelman toimeenpanoa. Kokoontuu 2-4 kertaa vuodessa. Liikuntapalvelut kokoonkutsujana • Edelleen vahvistetaan poikkihallinnollista yhteistyötä kaupunkiorganisaation sisällä kaupunkilaisten liikkumisen edistämistyöhön liittyen
Tilojen käytön järjestelmät ja hinnoittelu	• Uudistetaan kaupungin tila- ja vuorovarausten järjestelmiä ja toimintamalleja sekä niihin kytkeytyvää asiakaspalvelua. Uudistamistyössä tavoitteena kaupungin tilojen käyttötehokkuuden lisääminen esim. koulujen satunnaisten tyhjen liikuntatilojen / käyttövuorojen osalta. Lisäksi uudistamistyössä huomioitava uuden Hyvinkää-areenan kautta syntyvät erilaiset kehittämistarpeet • Tehdään kaupungin liikuntatilojen hinnoittelun uudistamistarpeista ja -mahdollisuuksista selvitys, jonka kautta voidaan pitkäjänteisesti uudistaa hinnoittelua huomioimaan entistä paremmin kaupungin strategiset painotukset sekä tulevaisuushaasteet. Osana selvitystyötä arvioidaan myös kaupungin liikuntatilojen ylläpidon kustannusseurannan kehittämistarpeita.
Viestintä ja tiedottaminen	• Jalkautetaan uusi digitaalinen "Harrastuskalenteri" -palvelu kaupungin eri harrastetoimijoiden aktiiviseen käyttöön. Palvelun markkinoinnissa ja ylläpidossa päävastuu Liikunta- ja nuorisopalveluilla. Palvelun kautta saadaan parannettua erityisesti Hyvinkään ohjatun liikunnan ja seuraharrastamisen tarjonnasta reaaliaikaisista viestimistä. • Edelleen kehitetään kaupungin verkkosivuja liikuntaolosuhteista ja -palveluista viestimisen ja tiedottamisen näkökulmasta. Erityistä huomioita kiinnitetään sivustojen selkiyttämiseen ja tietojen ajankohtaisuuden parantamiseen. Lisäksi tavoitellaan aktiivisella ja monikanavaisella viestinnällä laajasti erilaisia kohderyhmiä • Kehitetään jo olemassa olevaa Hyvinvointitimesseut -konseptia entistä vahvemmin kaupungin liikkumisen edistämistyötä tukevaksi mm. laajentamalla messujen toteuttajakonsortiota ja sitä kautta sisältötarjontaa.
Paikallinen ja seudullinen yhteistyö	• Luodaan ja pilotoidaan toimintamallia, joilla mahdollistetaan paikallisten liikunta-alan yrittäjien säännöllinen kohtaaminen ja aktiivinen yhteistyö palveluiden kehittämisessä. • Kehitetään jo olemassa olevien kaupungin tuottamien kohtaamisfoorumien (Kulttuurifoorumin, seurafoorumin , järjestötreffit) välistä yhteistyötä ja ristinpölytystä esim. yhteisten tapaamisten ja sisältöideointien kautta • Vahvistetaan yhteistyötä Hyvinvointialueen kanssa liittyen kaupunkilaisten liikunta- ja elintapaohjausten kehittämiseen sekä muuhun liikkumisen edistämistyöhön • Toimitaan aktiivisesti seudullisissa ja valtakunnallisissa verkostoissa, joiden kautta voidaan vahvistaa ylikunnallista yhteistyötä liikuntaolosuhteiden ja palveluiden kehittämisessä

Ohjelman toimeenpano ja seuranta

Ohjelma linjaa Hyvinkään kaupungin liikkumisen edistämistyötä ja sen päätoimenpiteitä vuoteen 2031 saakka. Ohjelman toimenpiteitä täsmennetään vuosittain kaupungin eri toimialojen talous- ja toimintasuunnitelmien laadinnan yhteydessä. Lisäksi ohjelman toteutusta seurataan ja arvioidaan säännöllisesti kaupunkiorganisaation sisällä. Toisaalta ohjelman jalkauttaminen edellyttää sujuvaa ja avointa yhteispeliä, jossa kaupunkiorganisaation ohella myös asukkailla, seuroilla ja

muilla paikallistoimijoilla on oma tärkeä roolinsa. Tätä yhteispeliä kuvataan alla.

Tältä osin ohjelma on myös avoin kutsu kaikille eri toimijoille tuomaan oman osaamisensa ja innostuksensa Hyvinkään liikuntaolosuhteiden ja palveluiden paikalliseen kehittämistyöhön. Hyvinkään monipuoliset liikkumismahdollisuudet ovat olemassa kaikkia asukkaita ja paikallistoimijoita varten.

Kuntien liikuntapalveluiden lainsäädännöllinen kehikko* (muokattu lähteestä Kuntaliitto / Liikunnan asema lainsäädännössä)

LIIKUNTALAKI (10.4.2015/390)

Liikuntalaki antaa kunnille toimintavelvoitteen - yleisten edellytysten luominen liikunnalle paikallistasolla on kuntien tehtävä.

Liikuntalain kokonaisuudistus v. 2015 toi mukanaan myös yhteistyövelvoitteen: kunnan lakisääteisten tehtävien toteuttaminen tulee

tapahtua eri toimialojen yhteistyönä. Liikuntalain arvopohjassa on keskeistä yhteiskunnan hyvinvointipolitiikan tukeminen liikunnan avulla. Tavoitteena on selkeästi liikuntaharrastuksen laajentaminen myös uusiin ja liikunnallisesti passiivisiin väestöryhmiin.

KUNTALAKI (10.4.2015/410)

Kuntalain mukaan ”Kunta edistää asukkaidensa hyvinvointia ja alueensa elinvoimaa sekä järjestää asukkailleen palvelut taloudellisesti, sosiaalisesti ja ympäristöllisesti kestäväällä tavalla.”

Liikunta on selkeästi yhteydessä ihmisten työkykyyn, terveyteen ja sitä kautta myös koko yhteiskunnan hyvinvointiin. Liikunta on siten hyvinvointipolitiikan väline ja sillä on merkittävä rooli kuntalaisten työkyvyn ja terveyden ylläpidossa.

Kunnilla on lakisääteinen velvoite luoda ja ylläpitää kuntalaisten hyvinvointia edistävän liikkumisen ja liikunnan edellytyksiä ja olosuhteita

LAKI SOSIAALI- JA TERVEYDENHUOLLON JÄRJESTÄMISESTÄ (612/2021)

”Kunnan on seurattava kuntalaisten elinoloja, hyvinvointia ja terveyttä sekä niihin vaikuttavia tekijöitä alueittain ja väestöryhmittäin. Kunnassa on raportoitava kuntalaisten hyvinvoinnista ja terveydestä, niihin vaikuttavista tekijöistä sekä toteutetuista toimenpiteistä valtuustolle vuosittain.

-- Kunnan on toimittava hyvinvoinnin ja terveyden edistämisessä yhteistyössä hyvinvointialueen kanssa ja tuettava sitä asiantuntemuksellaan.”

Fyysisen aktiivisuuden seuranta kuuluu osaksi kunnan tehtävää hyvinvoinnin tilan seuraamisessa sekä sen edellytysten edistämisessä. Kunta työskentelee yhteistyössä hyvinvointialueen kanssa.

LIIKUNTATOIMINNAN RAHOITUKSEEN JA YHDENVERTAISUUTEEN VAIKUTTAVIA SÄÄDÖKSIÄ JA SÄÄNTELYÄ

Laki opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta (1705/2009) | Valtioneuvoston asetus liikunnan edistämisestä (55/2015) | Yhdenvertaisuuslaki (1325/2014) | Laki naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta (609/1986)

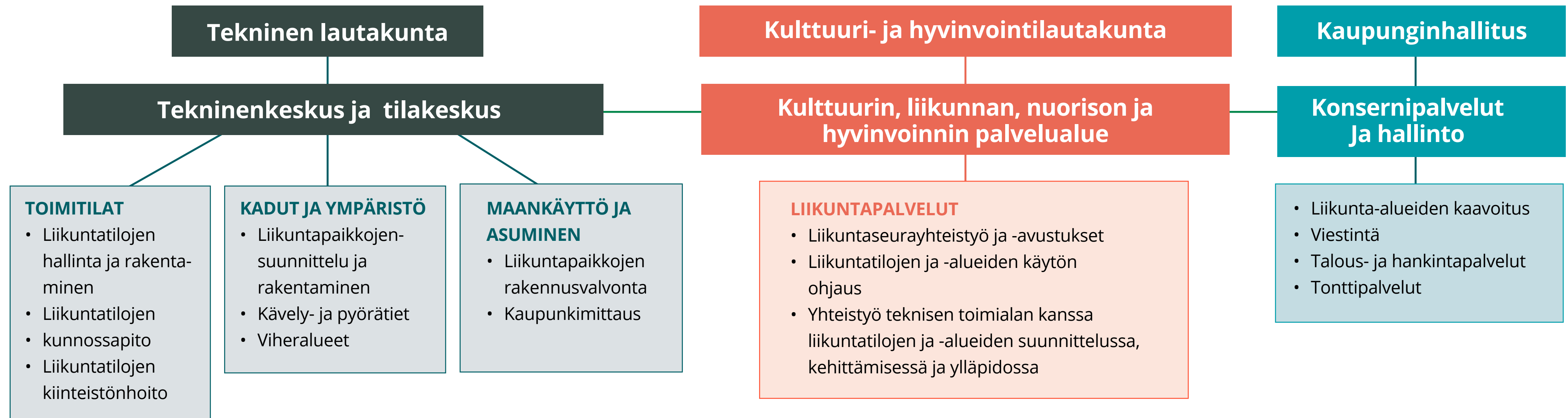
Laki ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveystalvveluista (980/2012) | Laki vammaisuuden perusteella järjestettävistä palveluista ja tukitoimista (380/1987) | Kuluttajaturvallisuuslaki (920/2011) | Kuntakohtainen hallintosääntö

PERUSTUSLAKI / SIVISTYKSELLISET OIKEUDET (11.6.1999/731)

”...Julkisen vallan on turvattava jokaiselle yhtäläinen.. mahdollisuus kehittää itseään varallisuuden sitä estämättä.”

* Huom. Liikkumisen edellytyksiä ohjaavat myös yhdyskuntarakenteeseen, liikenneympäristöön ja kunnallistekniikkaan liittyvät keskeiset säädökset

Liikunnan edistämistyön organisointi Hyvinkäällä

Liikuntapaikkainvestoinnit 2019–2025

Sisäliikuntatilojen kehittäminen

Sveitsin uimalan laajennus	n. 10.5 M€
Jäähallien peruskorjaus	n. 500 000 €
Metsäkaltevan uusi liikuntasali	n. 3 M€
Paavolan uusi liikuntasali	n. 4 M€
Curling hallin kunnostamistyöt	n. 300 000 €
Vilinän koulun ja pk:n liikuntasali	n. 2 M€
Hyvinkää areenan rakentaminen	n. 18 M€

(hanke valmistuu 2027. Kokonaiskustannusarvio 45 M€)

Pallo- ja urheilukenttien kehittäminen

Pihkalan ja Tapainlinnan tekonurmet	n. 700 000 €
Tenniskenttien uusiminen	n. 200 000 €
Pihkalan pesäpallokentän katsomo	n. 2 M€
Martin kentän tekonurmi ja pidennys	n. 800 000 €
Metsäkaltevan uusi tekonurmikenttä	n. 1.3 M€
Urheilupuiston yukentän pk	n. 150 000 €
Kankurin kentän valaistus	n. 70 000 €

Lähiliikuntapaikkojen kehittäminen

Ulkokuntosalit + lähiliikuntareitit	n. 200 000 €
Urheilupuiston Padel	n. 20 000 €
Kylien kentät	n. 100 000 €

Ulkoilu- ja luontoliikuntaolosuhteiden kehittäminen

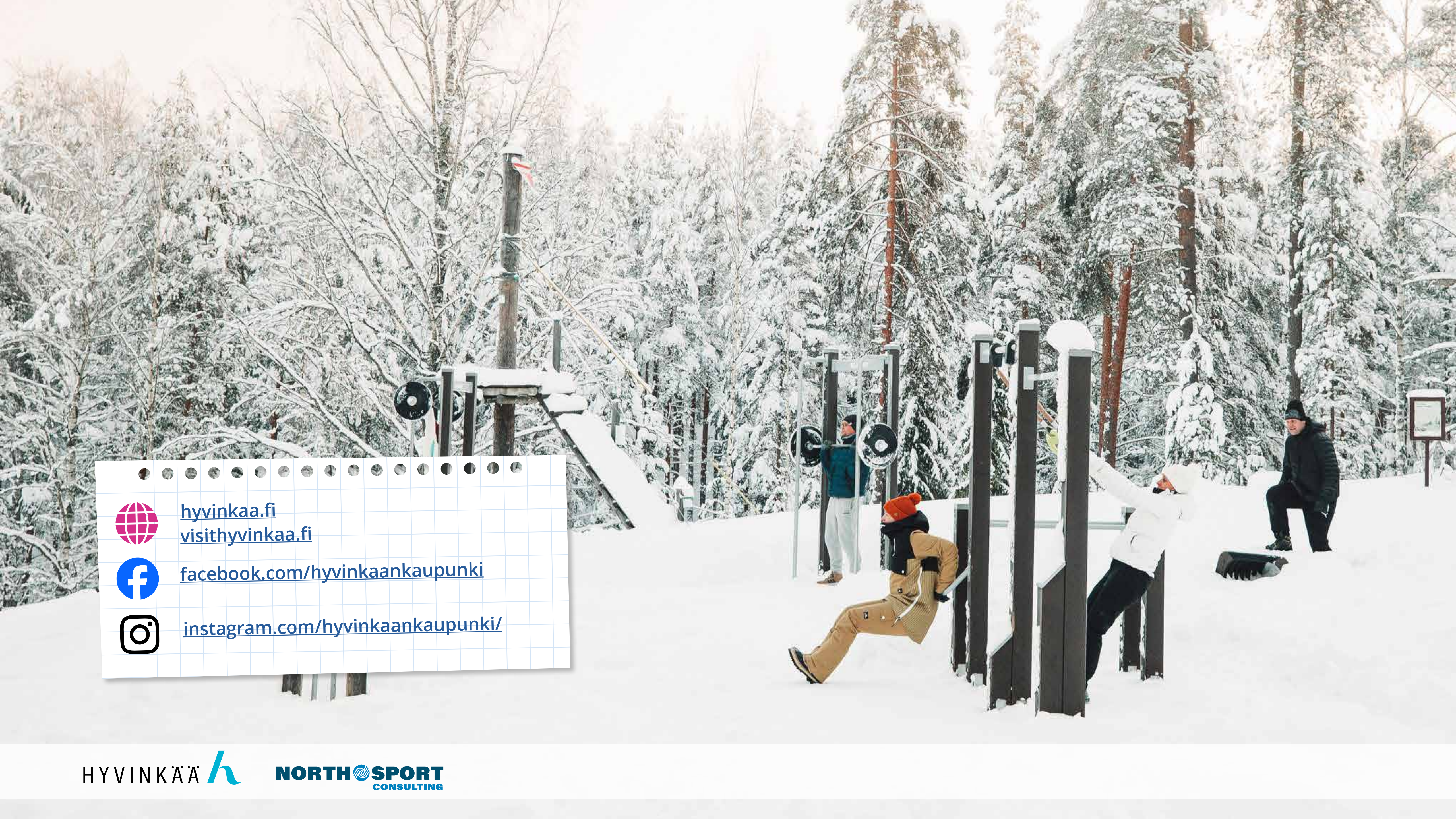
Sveitsin laskettelukeskuksen kehittäminen	n. 300 000 €
Terveysmetsä ja ulkoilureitit	n. 50 000 €
Usmin uimarannan kehittäminen	n. 200 000 €
Hirvijärven vene/uimaranta	n. 80 000 €
Pyöräilyreittien kehittäminen (Rail Map)	n. 20 000 €
Ratsastusk. kentän peruskorjaus	n. 150 000 €

Ohjelmatyöhön osallistuneet henkilöt / tahot

Hyvinkään liikuntaohjelman työpajoihin
13.4.2026 ja 27.4.2026 osallistujat:

Burkin Paula, kulttuurituottaja
Honkalehto Esa, Hyvigolf Oy
Isotalo Panu, hyvinvointipäällikkö
Joensuu Mika, nuorisopäällikkö
Kalliomäki Hanna, Hyvinkään liikuntakeskus
Kalmari Hannu, yläkoulun liikunnan lehtori
Kalmari Minna, liikuntasihteeri
Kantola Miika, tekninen johtaja
Kapas Antti, lukion liikunnan lehtori
Karttunen Mirka, kaava-arkkitehti
Kiuru Kimmo, liikenneinsinööri
Latosuo Tuula, kuulan pj, vanhusneuvoston pj
Lavia Mika, ympäristötoimenjohtaja
Lovro Gabor, Hyvinkään tennisseura

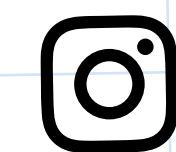
Luukkonen Johanna, kaupunginjohtaja
Mäkelä Mika, sivistystoimenjohtaja
Nikkanen Antti, kiinteistöjohtaja
Norrena Katarina, halliesimies
Nurmi Jussi, Hyvinkään voimistelu ja liikunta ry
Palosaari Tanja, päiväkodin johtaja
Taruma Johanna, Hyvinkään opiston rehtori
Vakkila Jarmo, liikuntapäällikkö
Vallinkivi Linda, kaupunginpuutarhuri
Varjonen Simo, kulttuuri- ja vapaa-aikajohtaja
Yli-Saunamäki Antti, Hyvinkään Tahko ry

hyvinkaa.fi
visithyvinkaa.fi

facebook.com/hyvinkaankaupunki

instagram.com/hyvinkaankaupunki/